

KESAN KAEDAH DOCUMENT-BASED LESSON TERHADAP PENAAKULAN SEJARAH DALAM KALANGAN MURID BERBEZA TAHAP PEMIKIRAN KRITIS

M.Kaviza

Pusat Pengajian Pendidikan dan Bahasa Moden
Universiti Utara Malaysia, Malaysia
kavizakaviza@yahoo.com

Abstract: The purpose of this study is to examine the effect of document based lesson method on historical reasoning among different level of critical thinking students. This is a quasi experimental study using 2 X 2 factorial design with involving 111 students from two schools in north of peninsular Malaysia which were categorized into experimental group and control group using purposive-stratified random sampling technique. The historical reasoning test and Watson-Glaser Critical Thinking Appraisal Test and scoring rubric which have been verified by the content expert and have a good reliability value, discrimination and difficulty index are used in this study. The data were analysed using descriptive and inferential statistics such as Independent Sample t-test and Two Way ANOVA test. The findings of this study indicated that students in experimental group showed that higher enhancement in their historical reasoning compared to students in control group. Beside that, the higher and lower critical thinking students in experimental group also showed higher score of historical reasoning achievement compared to control group in this study. There are no significant interaction effect of teaching method and level of critical thinking on the mean score of historical reasoning. This study is suggested that document based lesson as effective teaching and learning methods to implement in 21st century history education.

Keywords: *Document based lesson, historical reasoning, level of critical thinking*

PENGENALAN

Berdasarkan Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2013-2025 (KPM, 2013) yang telah dirangka bagi memenuhi kehendak standard pendidikan antarabangsa, penekanan kepada kemahiran berfikir secara kritis dan kreatif merupakan salah satu faktor utama yang menyumbang kepada pembangunan sesebuah negara berdasarkan kompetensi ilmu melalui pelaksanaan kaedah pengajaran yang efektif (Abdul Razaq Ahmad, 2010; Pusat Perkembangan Kurikulum (PPK), 2003; 2015). Sehubungan dengan itu, kaedah *Document-Based Lesson* merupakan salah satu kaedah pengajaran sejarah yang berpotensi untuk melahirkan murid-murid yang mempunyai ciri-ciri yang bersifat dinamik dan berketerampilan dari segi peningkatan pencapaian akademik dan pembentukan pemikiran kritis yang telah dipraktikkan sejak tahun 1970-an lagi dalam pendidikan sejarah (Hover, Hicks & Dack, 2016; Reisman, 2012a; 2012b; Nokes, 2014). Hal ini bertepatan dengan pendapat tokoh sejarah, R.G Collingwood yang telah menjelaskan bahawa sejarah merujuk kepada disiplin sains yang melibatkan proses inkuiri tentang masa lampau dengan menggunakan bahan atau sumber sejarah yang relevan (Collingwood, 1946). Pelaksanaan kaedah *Document-Based Lesson* merupakan alternatif kepada kaedah pengajaran konvensional yang berpusatkan guru di dalam kelas. Namun begitu, tidak dinafikan bahawa guru-guru memainkan peranan penting dalam memastikan keberkesanan pelaksanaan sesuatu kaedah pengajaran pada semua peringkat persekolahan dengan menekankan proses pemikiran sebagai tunjang utama dalam proses pembelajaran dalam kalangan murid-murid. Justeru, penggunaan sumber dan bahan sejarah dalam proses pengajaran dan pembelajaran sejarah telah menyediakan peluang kepada murid-murid untuk mencari dan membuktikan kebenaran sesuatu peristiwa sejarah dengan membuat pertimbangan yang relevan (Gaffield, 2000; Nokes, 2011; Stoel, 2000; Wineburg, Smith & Breakstone, 2018).

LATAR BELAKANG KAJIAN

Kaedah *Document-Based Lesson* adalah berpotensi dilaksanakan dalam kurikulum sejarah di Malaysia selaras dengan matlamat kurikulum mata pelajaran tersebut yang menekankan penerokaan sumber-sumber sejarah bagi membuat suatu interpretasi sejarah secara konkrit (PPK, 2003; 2015). Sungguhpun begitu, pelaksanaan kaedah pengajaran konvensional yang menekankan hafalan fakta sejarah tidak berupaya untuk melibatkan murid-murid dalam proses

pembelajaran sejarah yang dapat meningkatkan daya intelek dan inkuiri yang mendalam (Fitzgerald, 2009; Ramoroka & Engelbrecht, 2015). Selain itu, kaedah *Document-Based Lesson* telah dilaksanakan secara meluas dalam konteks pendidikan sejarah di luar negara serta dilaporkan dapat meningkatkan daya pemikiran dan pemahaman murid dalam sesuatu peristiwa sejarah (Reisman, 2012a; 2012b; Nokes, 2014). Hal ini kerana pemahaman sejarah yang mendalam tidak dapat dijana sekiranya murid hanya terlibat dengan proses hafalan fakta semata-mata sahaja (Barton & Levistik, 2004; Mallihai Tambyah, 2014). Selain itu, proses pengajaran dan pembelajaran sejarah melalui kaedah *Document-Based Lesson* dapat membentuk suasana pembelajaran sejarah menjadi menarik, meningkatkan penglibatan murid secara aktif (Rouet-Francois, Favart, Britt, Perfetti, 1997; Wineburg, 1991), di samping dapat menggalakkan murid untuk membuat refleksi sendiri terhadap penghujahan fakta sejarah secara lebih mendalam (Rantala & Vanden Berg, 2015).

Pada asasnya, konsep kaedah *Document-Based Lesson* adalah merujuk kepada penerokaan maklumat sejarah dengan menggunakan sumber-sumber dokumen teks sejarah sebagai bahan bukti bagi membolehkan murid-murid dapat menjelaskan sesuatu kejadian atau isu sejarah yang diperbincangkan secara komprehensif (Reisman, 2012a; 2012b; Nokes, 2014). Selain itu, kaedah *Document-Based Lesson* adalah didapati dapat meningkatkan kefahaman fakta sejarah daripada peringkat awal pembelajaran sehingga ke peringkat akhir pembelajaran dengan menggalakkan proses perbincangan antara rakan-rakan lain di dalam kelas. Sehubungan dengan itu, murid-murid yang terlibat dengan aktiviti pengajaran dan pembelajaran melalui kaedah *Document-Based Lesson* akan meneroka pelbagai koleksi sumber-sumber dokumen teks sejarah seperti surat khabar, manuskrip sejarah, ensklopedia, jurnal sejarah, teks ucapan, dan sebagainya sama ada dalam bentuk asli (sumber primer) mahupun dalam bentuk olahan (sumber sekunder) bagi meningkatkan pemahaman mereka dan meningkatkan kualiti penghujahan mereka (Dutt-Doner, Cook-Cottone & Alein, 2007; Reisman & Fogo, 2016; Wosyner, 2010). Oleh itu, guru-guru sejarah boleh merancang dan mempelbagaikan aktiviti pengajaran dan pembelajaran dengan mengintegrasikan sumber-sumber dokumen teks bagi menjana proses inkuiri sejarah seperti dihasratkan dalam kurikulum sejarah (PPK, 2003; 2015).

PERNYATAAN MASALAH

Tidak dinafikan bahawa prestasi mata pelajaran sejarah pada peringkat nasional yang sederhana (Lembaga Peperiksaan Malaysia, 2018) adalah disebabkan oleh kelemahan murid dalam menjawab soalan kemahiran berfikir aras tinggi yang memerlukan murid-murid untuk meneroka idea yang kompleks pada masa silam dan masa kini (Renuka Ramakrishnan, Norizan Esa & Siti Hawa Abdullah, 2014). Oleh kerana, kaedah pengajaran sejarah yang tertumpu hafalan fakta sejarah sepenuhnya telah menjadikan proses pembelajaran menjadi sangat membosankan (Fitzgerald, 2009; Marino, 2011; Swartz, 2012), maka kaedah pengajaran sejarah yang mengutamakan kepada pemupukan kemahiran berfikir aras tinggi yang dapat memberi ruang kepada murid-murid untuk menganalisis, merumus dan menilai fakta sejarah secara rasional adalah diperlukan. Justeru, kaedah *Document-Based Lesson* merupakan salah satu kaedah pengajaran sejarah yang dapat dipraktikkan dalam konteks pengajaran dan pembelajaran di dalam kelas sebagai alternatif kepada kaedah pengajaran sedia ada. Pelaksanaan kaedah *Document-Based Lesson* dalam mata pelajaran sejarah adalah relevan berdasarkan pendekatan Teori Konstruktivisme yang menggalakkan murid-murid untuk membina pengetahuan mereka secara aktif dan bukannya menerima pengetahuan tersebut secara pasif daripada orang lain (McBrien & Brandt, 1997). Berdasarkan tinjauan kajian-kajian lepas telah didapati terdapat jurang perbezaan antara murid berbeza tahap kebolehan dan ciri demografi terhadap pencapaian dan kaedah pengajaran sejarah (Anuar Ahmad, Siti Haishah Abdul Rahim & Nur Atiqah T. Abdullah, 2009; Merkt, Werner & Wagner, 2017; Nokes, 2014; Zahara Aziz & Nurliah Jair, 2009). Keadaan ini telah menimbulkan keperluan kepada pengkaji untuk menentukan sama ada tahap pemikiran kritis dalam kalangan murid mempengaruhi keberkesanan kaedah *Document-Based Lesson* yang masih belum diterokai.

TUJUAN KAJIAN DAN OBJEKTIF KAJIAN

Kajian ini bertujuan untuk mengkaji kesan kaedah *Document-Based Lesson* terhadap penaakulan sejarah dalam kalangan murid berbeza tahap pemikiran kritis. Oleh itu, murid-murid dalam kumpulan eksperimen merupakan murid yang mengikuti kaedah *Document-Based Lesson*, manakala murid-murid dalam kumpulan kawalan pula merupakan murid yang mengikuti kaedah pengajaran sedia ada. Secara khususnya, objektif kajian ini adalah:

1. Mengenal pasti perbezaan min skor penaakulan sejarah bagi murid dalam kumpulan eksperimen berbanding dengan murid dalam kumpulan kawalan
2. Mengenal pasti perbezaan min skor penaakulan sejarah bagi murid berpemikiran kritis tinggi (murid PKT) dalam kumpulan eksperimen berbanding dengan murid PKT dalam kumpulan kawalan
3. Mengenal pasti perbezaan min skor penaakulan sejarah bagi murid berpemikiran kritis rendah (murid PKR) dalam kumpulan eksperimen berbanding dengan murid PKR dalam kumpulan kawalan

4. Mengenal pasti sama ada terdapat kesan interaksi antara kaedah pengajaran dan tahap pemikiran kritis terhadap min skor penaakulan sejarah

METODOLOGI KAJIAN

Kajian ini menggunakan kaedah eksperimen-kuasi dengan rekabentuk faktorial 2 X 2 (Cook & Campbell, 1979) kerana melibatkan dua variabel tak bersandar yang dimanipulasikan iaitu kaedah pengajaran dan tahap pemikiran kritis. Kajian ini melibatkan seramai 111 orang murid Tingkatan Empat dari dua buah sekolah menengah harian di sebuah negeri di utara Semenanjung Malaysia yang diwakili dengan empat buah kelas sedia ada sebagai sampel kajian ini melalui teknik persampelan bertujuan-rawak berstrata (Othman Talib, 2013). Murid-murid dalam kumpulan eksperimen dan kawalan telah ditadbirkan ujian pemikiran kritis terlebih dahulu sebelum rawatan dimulakan. Justeru, murid berpemikiran kritis tinggi (murid PKT) dan murid berpemikiran kritis rendah (murid PKR) telah ditentukan melalui kriteria pengagihan jumlah skor dalam ujian pemikiran kritis yang diadaptasi daripada kajian Jayanthee Veerapan Pakerisamy, (2015) seperti ditunjukkan pada Jadual 1 dan Jadual 2. Instrumen kajian ini terdiri daripada ujian penaakulan sejarah (lima item esei) bagi topik Tamadun Awal Manusia yang dibina oleh pengkaji dan rubrik pemarkahan yang telah diadaptasi daripada Monte-Sano dan De La Paz, (2012) serta ujian pemikiran kritis (*Watson-Glaser Critical Thinking Appraisal Test*) yang telah diadaptasi daripada kajian Sabaria Juremi, (2003). Kebenaran menggunakan rubrik pemarkahan dan ujian pemikiran kritis telah diperolehi daripada pembina dan penterjemahnya melalui email. Kesemua instrumen tersebut telahpun disahkan oleh dua orang pakar penilai dalam bidang pendidikan sejarah yang berpengalaman luas melebihi 10 tahun dan mempunyai nilai kebolehpercayaan sebanyak 0.82 bagi ujian penaakulan sejarah dan nilai kebolehpercayaan sebanyak 0.79 bagi ujian pemikiran kritis yang dianggap baik (Nunnally, 1978), serta mempunyai nilai indeks kesukaran dan diskriminasi item yang boleh diterima bagi tujuan kajian ini (Nitko, 2004). Nilai kebolehpercayaan skor pemarkahan antara pemeriksa juga telah ditentukan dalam kajian ini.

Sebuah modul pengajaran berasaskan kaedah *Document-Based Lesson* telah dibangunkan dalam kajian ini (Mohd Sidek, 2006). Data kajian ini telah dianalisis dengan menggunakan statistik deskriptif dan inferensi iaitu ujian-t Sampel Tak Bersandar dan ujian ANOVA Dua Hala yang dianalisis dengan menggunakan perisian "*IBM SPSS Statistics*" versi 24.

Jadual 1

Kriteria Pembahagian Murid Berdasarkan Tahap Pemikiran Kritis

Murid	Skor Pencapaian
Murid Pemikiran Kritis Rendah (PKR)	Skor 0-40
Murid Pemikiran Kritis Tinggi (PKT)	Skor 41-80

Sumber: Jayanthee Veerapan Pakerisamy, (2015)

Jadual 2

Bilangan Sampel Kajian

	Kumpulan Eksperimen	Kumpulan Kawalan
Murid PKR	30 orang	28 orang
Murid PKT	25 orang	28 orang
Jumlah	55 orang	56 orang

DAPATAN KAJIAN

Objektif Kajian 1

Bagi menjawab objektif kajian 1, pengkaji telah membentuk persoalan kajian (PK) dan hipotesis kajian nol (H_{01}) untuk diuji pada aras kesignifikan ($p=0.05$) iaitu:

- PK1: Adakah terdapat perbezaan min skor penaakulan sejarah bagi murid dalam kumpulan eksperimen berbanding dengan murid dalam kumpulan kawalan?
- H_{01} : Tidak terdapat perbezaan yang signifikan min skor ujian pasca penaakulan sejarah bagi murid dalam kumpulan eksperimen berbanding dengan murid dalam kumpulan kawalan

Berdasarkan Jadual 3, min skor ujian pasca penaakulan sejarah adalah lebih tinggi bagi murid dalam kumpulan eksperimen ($M=33.34$, $SD=4.96$) berbanding dengan murid dalam kumpulan kawalan ($M=2.32$, $SD=1.23$). Berdasarkan keputusan ujian *Levene's* yang tidak signifikan ($F=57.30$, $p=0.77$), keputusan ujian-t sampel tak bersandar dalam Jadual

4 telah melaporkan bahawa terdapat perbezaan yang signifikan min skor ujian pasca penaakulan sejarah [$t(109)=45.40$, $p=0.00$] bagi murid dalam kumpulan eksperimen dan murid dalam kumpulan kawalan. Justeru, H_{01} berjaya ditolak. Maka, dapat disimpulkan bahawa min skorpenaakulan sejarah adalah lebih tinggi bagi murid dalam kumpulan eksperimen berbanding dengan murid dalam kumpulan kawalan.

Jadual 3

Perbezaan Min skorPenaakulan Sejarah antara Kumpulan Eksperimen dan Kumpulan Kawalan

	Kumpulan Eksperimen			Kumpulan Kawalan		
	Ujian Pra	Ujian Pasca	Perbezaan Min skor	Ujian Pra	Ujian Pasca	Perbezaan Min skor
Min	2.08	33.34	31.26	2.09	2.32	0.23
Sisihan piawai	1.04	4.96	3.92	1.11	1.24	0.13

Jadual 4

Ujian-t Sampel Tak Bersandar bagi Perbezaan Min skorPenaakulan Sejarah untuk Kumpulan Eksperimen dan Kumpulan Kawalan

	Ujian-t bagi persamaan min								
	Ujian Levene's		<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i>	Perbezaan min	Min ralat Piawai	99% selang keyakinan bagi perbezaan	
	<i>F</i>	<i>Sig.</i>						Bawah	atas
Perbezaan Min skor	57.30	0.77	45.40	109	0.00	31.02	0.68	29.66	32.37

Objektif Kajian 2

Bagi menjawab objektif kajian 2, pengkaji telah membentuk persoalan kajian (PK) dan hipotesis kajian nol (H_{02}) untuk diuji pada aras kesignifikan ($p=0.05$) iaitu:

PK2: Adakah terdapat perbezaan min skorpenaakulan sejarah bagi murid PKT dalam kumpulan eksperimen berbanding dengan murid PKT dalam kumpulan kawalan?

H_{02} : Tidak terdapat perbezaan yang signifikan min skor ujian pasca penaakulan sejarah bagi murid PKT dalam kumpulan eksperimen berbanding dengan murid PKT dalam kumpulan kawalan.

Berdasarkan Jadual 5, min skor ujian pasca penaakulan sejarah adalah lebih tinggi bagi murid PKT dalam kumpulan eksperimen ($M=32.10$, $SD=5.74$) berbanding dengan murid PKT dalam kumpulan kawalan ($M=2.21$, $SD=1.20$). Berdasarkan keputusan ujian *Levene's* yang tidak signifikan ($F=38.99$, $p=0.26$), keputusan ujian-t Sampel Tak Bersandar dalam Jadual 6 telah melaporkan bahawa terdapat perbezaan yang signifikan min skor ujian pascapenaakulan sejarah [$t(56)=27.00$, $p=0.00$] bagi murid PKT dalam kumpulan eksperimen dan murid PKT dalam kumpulan kawalan. Justeru, H_{02} berjaya ditolak. Maka, dapat disimpulkan bahawa min skorpenaakulan sejarah adalah lebih tinggi bagi murid PKT dalam kumpulan eksperimen berbanding dengan murid PKT dalam kumpulan kawalan.

Jadual 5

Perbezaan Min skorPenaakulan Sejarah antara Kumpulan Eksperimen dan Kumpulan Kawalan (Murid PKT)

	Kumpulan Eksperimen			Kumpulan Kawalan		
	Ujian Pra	Ujian Pasca	Perbezaan Min skor	Ujian Pra	Ujian Pasca	Perbezaan Min skor
Min	2.38	32.10	29.72	2.01	2.21	0.20
Sisihan piawai	0.95	5.74	4.79	0.85	1.20	0.35

Jadual 6

Ujian-t Sampel Tak Bersandar bagi Perbezaan Min skorPenaakulan Sejarah untuk Kumpulan Eksperimen dan Kumpulan Kawalan (Murid PKT)

	Ujian Levene's		<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i>	Ujian-t bagi persamaan min			
	<i>F</i>	<i>Sig.</i>				Perbezaan min	Min ralat Piawai	99% selang keyakinan bagi perbezaan	
								Bawah	Atas
Perbezaan Min skor	38.99	0.26	27.00	56	0.00	29.89	1.11	27.67	32.10

Objektif Kajian 3

Bagi menjawab objektif kajian 3, pengkaji telah membentuk persoalan kajian (PK) dan hipotesis kajian nol (H_{03}) untuk diuji pada aras kesignifikan ($p=0.05$) iaitu:

PK3: Adakah terdapat perbezaan min skor penaakulan sejarah bagi murid PKR dalam kumpulan eksperimen berbanding dengan murid PKR dalam kumpulan kawalan?

H_{03} : Tidak terdapat perbezaan yang signifikan min skor ujian pasca penaakulan sejarah bagi murid PKR dalam kumpulan eksperimen berbanding dengan murid PKR dalam kumpulan kawalan.

Berdasarkan Jadual 7, min skor ujian pasca penaakulan sejarah adalah lebih tinggi bagi murid PKR dalam kumpulan eksperimen ($M=34.84$, $SD=3.36$) berbanding dengan murid PKR dalam kumpulan kawalan ($M=2.42$, $SD=1.29$). Berdasarkan keputusan ujian *Levene's* yang tidak signifikan ($F=14.08$, $p=0.18$), keputusan ujian-t Sampel Tak Bersandar dalam Jadual 8 telah melaporkan bahawa terdapat perbezaan yang signifikan min skor ujian pasca penaakulan sejarah [$t(51)=47.30$, $p=0.00$] bagi murid PKR dalam kumpulan eksperimen dan murid PKR dalam kumpulan kawalan. Justeru, H_{03} berjaya ditolak. Maka, dapat disimpulkan bahawa min skorpenaakulan sejarah adalah lebih tinggi bagi murid PKR dalam kumpulan eksperimen berbanding dengan murid PKR dalam kumpulan kawalan.

Jadual 7

Perbezaan Min skor Penaakulan Sejarah antara Kumpulan Eksperimen dan Kumpulan Kawalan (Murid PKR)

	Kumpulan Eksperimen			Kumpulan Kawalan		
	Ujian Pra	Ujian Pasca	Perbezaan Min skor	Ujian Pra	Ujian Pasca	Perbezaan Min skor
Min	2.27	34.84	32.57	2.24	3.36	1.12
Sisihan piawai	0.81	2.43	1.62	0.79	1.29	0.50

Jadual 8

Ujian-t Sampel Tak Bersandar bagi Perbezaan Min skorPenaakulan Sejarah untuk Kumpulan Eksperimen dan Kumpulan Kawalan (Murid PKR)

	Ujian Levene's		<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i>	Ujian-t bagi persamaan min			
	<i>F</i>	<i>Sig.</i>				Perbezaan min	Min ralat Piawai	99% selang keyakinan bagi perbezaan	
								Bawah	Atas
Perbezaan Min skor	14.08	0.18	47.30	51	0.00	32.41	0.69	31.04	33.78

Objektif Kajian 4

Bagi menjawab objektif kajian 4, pengkaji telah membentuk persoalan kajian (PK) dan hipotesis kajian nol (H_{04}) untuk diuji pada aras kesignifikan ($p=0.05$) iaitu:

PK4: Adakah terdapat kesan interaksi antara kaedah pengajaran dan tahap pemikiran kritis terhadap min skor penaakulan sejarah?

H_{04} : Tidak terdapat kesan interaksi yang signifikan antara kaedah pengajaran dan tahap pemikiran kritis terhadap min skor penaakulan sejarah.

Dalam analisis statistik deskriptif pada Jadual 3, Jadual 5 dan Jadual 7 telah menunjukkan bahawa skor ujian pasca adalah lebih tinggi daripada ujian pra bagi min skorpenaakulan sejarah dalam kumpulan eksperimen berbanding dengan kumpulan kawalan, di samping min skor ujian pasca penaakulan sejarah adalah lebih tinggi bagi murid PKT berbanding dengan murid PKR. Berdasarkan keputusan ujian *Levene's* yang tidak signifikan ($F(3, 107)=5.77, p=0.10$) pada Jadual 9, keputusan ujian *ANOVA* Dua Hala pada Jadual 10 yang dijalankan menunjukkan bahawa terdapat kesan utama tahap pemikiran kritis [$F(1, 107)=4.93, p = 0.03, \eta^2 = 0.04$] dan kesan utama kaedah pengajaran [$F(1, 107)=2190.37, p=0.00, \eta^2=0.95$] adalah signifikan terhadap min skorpenaakulan sejarah. Seterusnya, tidak terdapat kesan interaksi yang signifikan antara kaedah pengajaran dan tahap pemikiran kritis terhadap min skorpenaakulan sejarah [$F(1, 107)=3.60, p=0.06, \eta^2=0.03$]. Justeru, H_{04} gagal ditolak. Oleh itu, dapat dirumuskan bahawa kaedah pengajaran dan tahap pemikiran kritis adalah mempengaruhi min skorpenaakulan sejarah secara berasingan.

Jadual 9

Ujian Levene's Kesetaraan Varians bagi Min skor Penaakulan Sejarah

<i>F</i>	<i>df1</i>	<i>df2</i>	<i>Sig</i>
24.31	3	107	0.10

Jadual 10

Keputusan Ujian Kesan Variabel Antara Subjek

Sumber	Jumlah kuasa Dua Jenis III	Darjah kebebasan	Min Kuasa Dua	<i>F</i>	<i>Sig</i>	Separasi Eta Kuasa Dua
Pintasan	35396.78	1	35396.78	2892.00	0.00	0.96
MURID	60.29	1	60.29	4.93	0.03	0.04
KAEDAH	26809.08	1	26809.08	2190.37	0.00	0.95
MURID*KAEDAH	44.07	1	44.07	3.60	0.06	0.03
Ralat	1309.63	107	12.24			

Pada aras kesignifikan 0.05

PERBINCANGAN KAJIAN

Hasil dapatan kajian ini telah melaporkan bahawa pelaksanaan kaedah *Document-Based Lesson* dapat meningkatkan penaakulan sejarah yang lebih berkesan berbanding dengan kaedah pengajaran konvensional dan hasil dapatan kajian ini juga adalah selaras dengan pendapat yang menjelaskan bahawa murid-murid dapat meningkatkan pemikiran kritis mereka dengan lebih baik apabila mereka didedahkan dengan aktiviti pengajaran dan pembelajaran berasaskan penerokaan bahan dan sumbersejarah (Bickford, 2010; Gomez & Saiz, 2017; Rantala & Vanden Berg, 2015; Stromo, 2014). Hal ini kerana murid-murid dapat membuat perbandingan antara maklumat sejarah serta membezakan interpretasi dan tafsiran sejarah yang diberikan berdasarkan maklumat yang diperolehi daripada sumber-sumber sejarah bagi membuktikan kesahihan maklumat sejarah tersebut. Selain itu, murid PKT adalah dilaporkan mempamerkan peningkatan penaakulan sejarah yang lebih tinggi dalam kaedah *Document-Based Lesson* berbanding dengan kaedah pengajaran konvensional. Hasil dapatan kajian ini juga adalah seiring dengan kajian Mohd Ali Samsudin, Kamisah Osman dan Lilia Halim (2007) yang menjelaskan bahawa kaedah pembelajaran mempunyai mekanisme yang berbeza dalam mendatangkan kesan yang signifikan terhadap peningkatan kemahiran penaakulan dalam mata pelajaran fizik. Sungguhpun begitu, pelaksanaan kaedah "*Document-Based Lesson*" juga adalah berkesan untuk meningkatkan penaakulan sejarah dalam kalangan murid PKR dan dapatan kajian ini adalah seiring dengan dapatan Nokes, (2014) yang melaporkan bahawa faktor demografi adalah mempengaruhi pencapaian murid dalam pelaksanaan kaedah *Document-Based Lesson* iaitu murid dari aliran biasa telah mempamerkan pencapaian yang lebih baik berbanding dengan murid aliran khas. Tambahan pula, kajian Nieuwenhuys, Roose, Wilks, Depaepe dan Vershaffel, (2017) juga telah menyokong dapatan kajian ini yang menjelaskan bahawa penggunaan sumber-sumber dokumen primer adalah berupaya untuk meningkatkan kemahiran penaakulan dalam kalangan murid di sekolah menengah. Seterusnya, dapatan kajian ini yang juga telah menunjukkan bahawa kaedah pengajaran dan tahap pemikiran kritis adalah tidak mempengaruhi penaakulan sejarah adalah bertentangan dengan dapatan kajian Mohd Ali Samsudin et al, (2007) yang mendapati tahap kebolehan murid (Murid berkebolehan tinggi dan rendah) dan pendekatan pembelajaran berasaskan masalah dengan penggunaan perancangan kognitif mempengaruhi metakognisi, pemikiran saintifik dan pencapaian mata pelajaran Fizik. Oleh itu, dapat dirumuskan bahawa keberkesanan sesuatu kaedah pengajaran dalam kajian ini

adalah ditentukan oleh prosedur pelaksanaan dan strategi pembelajaran yang sistematis bukannya disebabkan oleh ciri-ciri demografi yang khusus.

KESIMPULAN

Kesimpulannya, kajian ini telah menunjukkan bahawa pelaksanaan kaedah *Document-Based Lesson* telah memberi impak yang berkesan secara positif terhadap proses pengajaran dan pembelajaran sejarah berdasarkan tahap pemikiran kritis yang berbeza dalam kalangan murid. Hal ini berbeza dengan kaedah pengajaran konvensional yang sedia ada yang telah menghadkan proses penajanaan kemahiran berfikir aras tinggi yang diperlukan dalam kalangan murid. Implikasi dapatan kajian ini telah mencadangkan bahawa kaedah *Document Based Lesson* dan tahap pemikiran kritis adalah saling tidak mempengaruhi antara satu sama lain dalam meningkatkan penaklukan sejarah bagi memastikan murid-murid adalah berupaya untuk menjalani proses pengajaran dan pembelajaran secara lebih berkesan. Kajian ini juga memberi sumbangan secara empirikal bahawa pelaksanaan kaedah *Document-Based Lesson* merupakan suatu langkah inovatif dalam mempelbagaikan kaedah pengajaran dan pembelajaran sejarah sedia ada. Justeru, pihak Pusat Perkembangan Kurikulum adalah diharapkan dapat memberikan latihan dan bengkel yang komprehensif kepada guru-guru sejarah bagi mempraktikkan kaedah *Document-Based Lesson* di dalam proses pengajaran dan pembelajaran sejarah selaras dengan matlamat Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia Tahun 2013-2025 yang memfokuskan kepada kualiti pengajaran dan pembelajaran bagi melahirkan murid-murid yang dapat bersaing pada peringkat nasional dan global.

RUJUKAN

- Abdul Razaq Ahmad (2010). The Acquisition of Conceptual Understanding of Historical Thinking in the Context of multi-ethnic students in Malaysia. *Historia: Jurnal Pendidik dan Peneliti Sejarah*, 10(2), 108-119.
- Aidinopoulou, V., & Sampson, D. (2017). An Action Research Study From Implementing the Flipped Classroom Model in Primary School History Teaching and Learning. *Educational Technology & Society*, 20(1), 237-247.
- Aktin, K. (2016). A Semiotic Analysis on the Utilization of Historical Thinking Skills In Pre-School Period. *Academic Journals*, 11, 1335-1366.
- Anuar Ahmad, Siti Haishah Abdul Rahim & Nur Atiqah T. Abdullah. (2009). Tahap Keupayaan Pengajaran Guru Sejarah dan Hubungannya dengan Pencapaian Murid Berprestasi Rendah. *Jurnal Pendidikan Malaysia*, 34(1), 53-66.
- Barton, K.C., & Levistik, L.S. (2004). *Teaching History for the Common Good*. Mahwah: Erlbaum.
- Bickford III, J.H. (2010). Complicating Students Historical Thinking through Primary Source Reinvention. *Social Studies Research and Practice*, 5(2), 47-60.
- Collingwood, R.G. (1946). *The Idea of History*. London: Oxford University Press.
- Cook, T. D., & Campbell, D.T. (1979). *Quasi-Experimentation: Design and Analysis Issues for Field Settings*. Chicago: Rand McNally.
- Dutt-Doner, K., Cook-Cottone, C., & Alien, S. (2007). Improving Classroom Instruction: Understanding the Developmental Nature of Analyzing Primary Sources. *Research in Middle Level Education*, 30(6), 1-20
- Fitzgerald, J.C. (2009). Textbooks and Primary Source Analysis. *Social Studies Research and Practice*, 4(8), 37-43.
- Gaffield, C. (2000). Primary Sources, Historical Thinking, and the Emerging Redefinition of the B.A. as a Research Degree. *Facsimile*, 12-17.
- Gomez, C, J., & Saiz, J. (2017). Narrative Inquiry and Historical Skills: A Study in Teacher Training. *Revista Electronica de Investigacion Educativa*, 19(4), 19-32.
- Hover, S.V., Hicks, D., & Dack, H. (2016). From Source to Evidence? Teachers' Use of Historical Sources in Their Classrooms. *The Social studies*, 107(6), 209-217.

- Jayanthhe Veerapan Pakerisamy (2015). *Kesan Kaedah Inkuiri Atas Talian Secara Kolaboratif Bersama Perancahan Penghujahan Terhadap Penaakulan Sejarah Dan Kualiti Hujah Dalam Kalangan Pelajar Sejarah Tingkatan Empat*. Tesis kedoktoran yang tidak diterbitkan, Universiti Sains Malaysia.
- Kementerian Pendidikan Malaysia (2013). *Pelan Induk Pembangunan Pendidikan 2013-2025*. Putrajaya: Kementerian Pendidikan Malaysia.
- Lee, M. (2013) Promoting Historical Thinking Using the Explicit Reasoning Text. *The Journal of Social Studies Research*, 37, 33-45
- Lembaga Peperiksaan Malaysia (2018). *Laporan Analisis Peperiksaan SPM 2013 hingga 2017*. Putrajaya: Kementerian Pendidikan Malaysia.
- McBrien, J.L., & Brandt, R.S. (1997). *The Language of Learning: A Guide to education terms*. Alexandria: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Mallihai Tambyah. (2017). Teaching for “Historical Understanding”: What knowledge(s) do teachers Need to Teach History? *Australian Journal of Teacher Education*, 42(5), 35-50.
- Marino, M.P. (2011). High School World History Textbooks: An Analysis of Content Focus and Chronological Approaches. *The History Teacher*, 44(3), 421- 446.
- Merkt, M., Werner, M., & Wagner, W. (2017) Historical Thinking Skills and Mastery of Multiple Documents Tasks. *Learning and Individual Differences*, 54, 135-146.
- Mohd Ali Samsudin, Kamisah Osman & Lilia Halim (2007) Kesan Penggunaan Perancahan Kognitif Dalam Pembelajaran Berasaskan Masalah Terhadap Strategi Metakognitif, Pemikiran Saintifik Dan Pencapaian Pelajar Dalam Mata Pelajaran Fizik. *Jurnal Pendidikan Malaysia*, 27(1), 101-11-8.
- Monte-Sano, C., & De La Paz, S. (2012). Using writing Tasks to Elicit Adolescent’s Historical Reasoning. *Journal of Literacy Research*, 44(3), 273-299.
- Nieuwenhuyse, K.V., Roose, H., Wils, K., Depaepe, F., Verschaffel, L. (2017). Reasoning With And /Or About Sources? The Use of Primary Sources in Flemish Secondary School History Education. *Journal of Historical Consciousness, Historical Cultures and History Education*, 48-70.
- Nitko, A. J. (2004). *Educational Assessment of Students*. (Ed.Ke-4). Upper Saddle River: Merrill
- Nokes, J.D. (2011). Recognizing and Addressing the Barriers to Adolescents’ “Reading like Historians”. *The History Teacher*, 44(3), 279-404.
- Nokes, J.D. (2014). Elementary Students’ Roles and Epistemic Stances during Document Based History Lessons. *Theory & Research in Social Education*, 42, 375-413.
- Nunnally, J. C. (1975). The Study of Change Evaluation Research: Principles Conserving Measurement Experimental Design and Analysis. Dlm. Struening, E. L. & Guttentag, M. (Pynt.). *Handbook of Evaluation Research*, Hlm. 231-272. Beverly Hills: Sage Merrill.
- Othman Talib.(2013). *Asas Penulisan Tesis Penyelidikan & Statistik*. Serdang: Penerbit Universiti Putra Malaysia.
- Pusat Perkembangan Kurikulum. (2003). *Huraian Sukatan Pelajaran Tingkatan Empat*. Kuala Lumpur: Kementerian Pendidikan Malaysia.
- Pusat Perkembangan Kurikulum. (2015). *Dokumen Standard Kurikulum dan Pentaksiran Mata Pelajaran Sejarah Tingkatan Satu*. Putrajaya: Kementerian Pendidikan Malaysia.

- Ramoroka, D., & Engelbrecht, A. (2015). The Role of History Textbooks in Promoting Historical Thinking in South African Classrooms. *Yesterday & Today*, 14, 99-124.
- Rantala, J. & Van Den Berg, M. (2015). Finnish high school and university students' ability to handle multiple source documents in history. *Historical Encounters: A Journal of Historical Consciousness, Historical Cultures and History Education*, 2(1), 70-88.
- Reisman, A. (2012a). Reading like a Historian: A Document Based History Curriculum Intervention in Urban High Schools. *Cognition and Instruction*, 30(1), 86-112.
- Reisman, A. (2012b). The "Document-Based Lesson": Bringing Disciplinary Inquiry into High School History Classrooms with Adolescent Struggling Readers. *Journal of Curriculum Studies*, 44(2), 233-264.
- Reisman, A., & Foggo, B. (2016). Contributions Of Educative Document Based Curricular Materials To Quality Of Historical Instruction. *Teaching and Teacher Education*, 59, 191-202.
- Renuka Ramakrishnan, Norizan Esa & Siti Hawa Abdullah. (2014). Kesan Penggunaan Sumber Sejarah Digital Terhadap Kemahiran Pemikiran Sejarah. 23rd *International Conference of Historians of Asia 2014 (IAHA 2014)*, 23-27 Ogos 2014, Alor Setar, Kedah Malaysia.
- Rouet-Francois, J., Favart, M., Britt, M.A., Perfetti, C.A. (1997). Studying and Using Multiple Documents in History: Effects of Discipline Expertise. *Cognition and Instruction*, 15(1), 85-106.
- Sabaria Juremi, (2003). Kesan Penggunaan Kaedah Pembelajaran Berasaskan Masalah Terhadap Kemahiran Berfikir Kritis, Kreatif, Proses Sains dan Pencapaian Biologi. Tesis Kedoktoran tidak diterbitkan, Universiti Sains Malaysia.
- Sidek Mohd Noah. (2005). *Pembinaan modul: Bagaimana membina modul latihan dan modul akademik*. Serdang: Penerbit Universiti Pertanian Malaysia.
- Stovel, J.E. (2000). Document Analysis as a Tool to Strengthen Student Writing. *The History Teacher*, 33(4), 501-509.
- Stromo, H.I. (2014). Students' Sourcing While Reading and Writing From Multiple Web Documents. *Nordic Journal of Digital Literacy*, 9, 91-111.
- Swartz, E.E. (2012). Distinguishing Themes of Cultural Responsiveness: A Study of Document Based Learning. *The Journal of Social Studies Research*, 36(2), 135-167.
- Wineburg, S. (1991). Historical Problem Solving: A Study of the Cognitive Processes Used in the Evaluation of Documentary and Pictorial Evidence. *Journal of Educational Psychology*, 83, 73-87
- Wineburg, S., Smith, M., & Breakstone, J. (2018). What Is Learned in College History Classes? *The Journal of American History*, 983-993.
- Woysner, C. (2010). Inquiry Teaching with Primary Source Documents: An Iterative Approach. *Social Studies Research and Practice*, 5(3), 36-45.
- Zahara Aziz & Nurliah Jair. (2009). Penggunaan Peta Konsep Untuk Meningkatkan Pencapaian Mata Pelajaran Sejarah Bagi Pelajar Tingkatan Dua. *Jurnal Pendidikan Malaysia*, 34(1), 3-15.